

اسکن شد

تاریخ: ۸/۱۱/۸

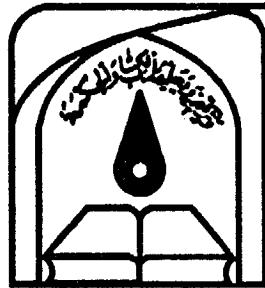
توسط: ۰۹۰۶۷

۹۷۴
۱۱ نوامبر

۲۳

الله
الْبَرْحَمَانُ

۳۴۴۹۱

دانشگاه تربیت مدرس

دانشگاه فنی مهندسی

پایان نامه

برای دریافت فوق لیسانس (کارشناسی ارشد)

در رشته مهندسی عمران - مهندسی محیط زیست

تحت عنوان

رشد نی و میکروارگانیسمهای تصفیه کننده فاضلاب در نیزار مصنوعی

استاد راهنمای: جناب آقای دکتر احمد بادکوبی

استاد مشاور: جناب آقای دکتر رامیز نامورگلیان

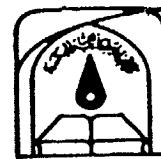
تبیه کننده: فرزان رعنایی

(زمستان ۷۶)

۳۴۴۹۱

۱۵/۲

۷۹۹۸۷۵

دانشگاه تربیت مدرس

تاییدیه هیات داوران

آقای فرzan رعنائی پایان نامه ۶ واحدی خود را با عنوان رشد نی و میکرو ارگانیسمهای تصفیه کننده فاضلاب در نیزارهای مصنوعی در تاریخ ۲۳/۱۲/۷۶ ارائه کردند. اعضای هیات داوران نسخه نهایی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوی تایید و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد رشته مهندسی عمران باگرایش محیط زیست پیشنهاد می کنند.

امضاء

نام و نام خانوادگیاعضای هیات داوران

۱- استاد راهنمای: آقای دکتر بادکوبی

۲- استاد مشاور: ازطریت آقای دکتر نامور

۳- استادان ممتحن: آقای دکتر زارع

آقای دکتر وثوقی

۴- مدیر گروه: آقای دکتر گنجی دوست

(یا نماینده گروه تخصصی)

این نسخه به عنوان نسخه نهایی پایان نامه / رساله مورد تأیید است.

امضا استاد راهنمای:

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس برای دانشگاه تربیت مدرس محفوظ است.

تقدیم به

پدر، مادر،

و برادران عزیزم که هر چه دارم از سایه وجود این عزیزان است

و تقدیم به

همسر مهربانم که همواره یار و یاورم بوده و در جمع آوری این مطالعات نیز زحمات زیادی متحمل گردیده است.

با تشکر و قدردانی از:

استاد بزرگوار جناب آقای دکتر بادکوبی که در تهیه این مقاله راهنماییها و کمک فراوانی به اینجانب نمودند،
و از استاد محترم جناب آقای دکتر نامور گلیان که مشاور مطالعات بوده و در حل مشکلات مطروحة
مساعدت فراوان نمودند، از اساتید و کارکنان محترم واحدهای مختلف دانشگاه تربیت مدرس بخصوص
استاد گرانقدر جناب آقای دکتر گنجی دوست که در رشد و تعالی فکری اینجانب در مدت تحصیل سهم
بسزایی بعده داشته و خدمات فراوانی متحمل گردیدند.

و همچنین از الطاف و همکاریهای شرکت آب و فاضلاب کرستان بخصوص مدیریت محترم عامل جناب
آقای مهندس حسینی که در مراحل ساخت و بهره برداری سیستم مطالعاتی کمک فراوانی به اینجانب نمودند
کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم.

چکیده

در دهه اخیر و پس از پیروزی انقلاب اسلامی اعتبارات کلانی در کشور به ساخت تصفیه خانه‌های فاضلاب اختصاص یافته که عمدتاً با متدهای تصفیه بروش مصنوعی و هوادهی یا برکه‌های ثبیت به اجرا در خواهد آمد. روش‌های فوق دارای مزایا و معایبی هستند که از آن جمله هزینه‌های بسیار زیاد در روش هوادهی مصنوعی و یا مشکلات بو و زمین خیلی زیاد برای روش برکه‌های ثبیت است. روش مناسب دیگری که در کشورهای توسعه یافته مورد استفاده قرار گرفته و در ایران ناشناخته است روش نیزارهای مصنوعی است. مزیت این روش هزینه‌های بسیار کم بهره‌برداری و عدم مشکلات بو و آلودگی در محیط تصفیه خانه است. مطالعات بر روی روش فوق در مناطق گرسیر کشور انجام گرفته. نگارنده راندمان تصفیه توسط نیزار مصنوعی را در سنترج بعنوان یک منطقه سردسیر و در طول پاییز و زمستان بررسی نموده است. مطالعات روی دو حوضچه شاهد (بدون نی) و دو حوضچه نیزار به مساحت کلی ۲۰۰ متر مربع انجام پذیرفته است. نتایج نشان داده که برکه‌های نیزار در بهترین شرایط قادر به حذف COD، BOD، ازت، فسفر، کلیفرم و جامدات کل با راندمانهای بترتیب ۷/۹۵، ۸۶، ۵۱، ۵۵، ۹۸ و ۷۰ درصد در دمای متوسط ۱۳ تا ۲۰ درجه بوده و در دمای ۷- درجه سانتیگراد که پائین‌ترین دمای محیط جهت آزمایشات بوده هر یک از راندمانهای فوق به ۴۰، ۵۰، ۳۰ درصد کاهش می‌یابد. ضمناً رشد نی در ساقه، جوانه و ریشه در همین شرایط بررسی و مشخص گردید که حداقل دمای مناسب محیطی جهت ثبیت راندمان مناسب در بستر نیزار ۱۳ درجه سانتیگراد می‌باشد در ضمن رشد نی در ابتدای بستر سریع‌تر از رشد در انتهای بوده است. ۸۰- ۷۰ درصد راندمان حذف آلاینده‌ها در چند متر اول و در حوضچه اول اتفاق افتاده است. رشد بیولوژیکی نیز در بستر بررسی و مشخص شده که در ابتدای طول نی‌زار مواد آلی زیادی بعلت عبور جریان بیش از حد تجمع یافته و در مقدار ۹/۱ درصد بستر مسدود گردیده. در اوائل و انتهای نی‌زار رشد بیولوژیکی، بسیار نزدیک به هم بوده

این مقدار از حداقل ۱۵ کیلوگرم در متر مکعب حجم بستر در ابتدای آزمایشات به حد اکثر ۲۸ کیلوگرم در متر مکعب در آخر آزمایشات با روند رشد صعودی همراه بوده است. در دمای متوسط ۸ درجه سانتیگراد رشد صعودی فوق متوقف و مقدار مواد آلی بستر در حدود ۲۶-۲۷ کیلوگرم در متر مکعب ثابت مانده است.

کلیدواژه : تصفیه فاضلاب شهری، نیزار مصنوعی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	مقدمه:
۱	فصل اول - مروری بر مطالعات انجام شده
۴	۱ - ۱ - پارامترهای آلودگی فاضلاب شهری
۴	۱ - ۱ - ۱ - پارامترهای فیزیکی
۴	۱ - ۱ - ۱ - الف: کل مواد جامد
۵	۱ - ۱ - ۱ - ب: دما
۶	۱ - ۱ - ۱ - ج: رنگ و بو
۶	۱ - ۱ - ۲ - پارامترهای شیمیایی
۶	۱ - ۱ - ۲ - الف: ترکیبات آلی
۶	۱ - ۱ - ۲ - ب: ترکیبات غیرآلی
۹	۱ - ۱ - ۳ - پارامترهای بیولوژیکی
۱۰	۱ - ۱ - ۳ - الف: عملکرد باکتریهای هوایی
۱۰	۱ - ۱ - ۳ - ب: عملکرد باکتریهای بیهوایی
۱۱	۱ - ۲ - روشهای تصفیه فاضلاب
۱۱	۱ - ۲ - تصفیه مصنوعی
۱۲	۱ - ۲ - ۲ - تصفیه طبیعی
۱۳	۱ - ۲ - ۲ - ۱ - تخلیه به رودخانه

«الف»

۱۴ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۲ - ۲ - ۲ - تخلیه به دریا

۱۴ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۳ - پخش در زمین

۱۴ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۴ - تخلیه به چاه

۱۵ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۲ - ۵ - برکه‌های تصفیه فاضلاب

۱۶ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۶ - تصفیه توسط گیاهان آبزی

۲۱ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۶ - الف: نتایج مطالعات انجام شده قبلی بر روی سیستم نیزارها

۳۰ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۶ - ب: نقش اجزاء سیستم نیزار در تصفیه

۳۲ ..... ۱ - ۲ - ۲ - ۶ - ج: عوامل مهم در عملکرد نیزار

فصل دوم - روشها، رسانی‌های و مواد

۴۴ ..... ۲ - ۱ - برنامه مطالعات

۴۴ ..... ۲ - ۲ - اجرای پایلوت

۴۴ ..... ۲ - ۲ - ۱ - موقعیت اجرای طرح

۴۸ ..... ۲ - ۲ - ۲ - برنامه ساخت پایلوت

۵۳ ..... ۲ - ۲ - ۳ - عملیات راه‌اندازی طرح

۵۶ ..... ۲ - ۳ - ۳ - اندازه‌گیری و نمونه‌برداری

فصل سوم - نتایج

۶۲ ..... ۳ - ۱ - دما

۶۲ ..... ۳ - ۱ - ۱ - هوا

۶۴ ..... ۳ - ۱ - ۲ - فاضلاب

۶۴	.....	- دین جریان ..... ۳ - ۲ - ۲
۶۵	.....	..... پنج روزه BOD - ۳ - ۳
۶۷	.....	..... COD - ۴ - ۳
۷۰	.....	..... مواد چامد کل ..... ۳ - ۵ - ۵
۷۱	.....	..... نیتروژن ..... ۳ - ۶ - ۶
۷۱	.....	..... فسفر ..... ۳ - ۷ - ۷
۷۲	.....	..... رشد در بستر ..... ۳ - ۸ - ۸
۷۲	.....	..... ۱ - رشد بیولوژیکی در بستر ..... ۳ - ۸ - ۸ - ۱
۷۴	.....	..... رشد ساقه ..... ۳ - ۸ - ۸ - ۲
۷۷	.....	..... رشد ریشه ..... ۳ - ۸ - ۸ - ۳
۷۷	.....	..... ۴ - تکثیر جوانه ..... ۳ - ۸ - ۸ - ۴
۷۸	.....	..... ۹ - کلیفرم ..... ۳ - ۹ - ۹

فصل چهارم - بحث

۸۱	.....	..... ۱ - دما ..... ۴ - ۱
۸۴	.....	..... پنج روزه BOD - ۳ - ۲ - ۲
۸۹	.....	..... COD - ۳ - ۳
۹۳	.....	..... ۴ - ۴ - جامدات کل
۹۴	.....	..... ۵ - نیتروژن ..... ۳ - ۵ - ۵
۹۴	.....	..... ۶ - فسفر ..... ۴ - ۶ - ۶

۹۶	۷ - کلیفرم
۹۷	۸ - رشد بیولوژیکی در بستر
۹۹	۹ - رشد ساقه
۹۹	۱۰ - رشد ریشه
۱۰۰	۱۲ - رشد جوانه
۱۰۴	فصل پنجم - خلاصه و نتیجه‌گیری
۱۰۷	فصل ششم - پیشنهادات
۱۰۸	مراجع
۱۱۰	ضمایم
۲	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحة
۱- طرحهای مختلف تصفیه فاضلاب توسط نیزار مصنوعی که در جهان به اجرا در آمده است ۲۲	
۲- متوسط ورودی و خروجی پارامترهای BOD، نیتروژن و نسفر از یک واحد نمونه در کشور هندستان و مقایسه راندمان در نوع نی با ۲۹	عنوانین P و T
۳- اشکالات قابل پیش‌بینی و محتمل و همچنین غیرقابل پیش‌بینی که اکثراً در طرحهای نیزار مصنوعی با آن مواجه خواهیم شد . ۳۷ و ۳۸	
۴- انواع نی‌ها و شرایط مناسب جهت رشد آنها در سیستمهای تصفیه فاضلاب ۴۱	
۵- خلاصه‌ای از راندمان حذف مواد آلوده کننده در سیستمهای نیزار مصنوعی جهت تصفیه فاضلاب ۴۱	
۶- راندمان حذف پاتوژنا و میکروباهای آلوده در سیستم تصفیه توسط نیزار مصنوعی ۴۲	
۷- مقایسه حذف BOD در فصول مختلف در سیستم نیزار مصنوعی جهت تصفیه فاضلاب ۴۲	
۸- خلاصه‌ای از مبانی طراحی در سیستم نیزار مصنوعی با جریان سطحی..... ۴۲	
۹- جدول آمار وضعیت جوی شهر سنندج (محل مطالعات) ۴۶	
۱۰- وضعیت دما و رطوبت در شهر سنندج (محل مطالعات) ۴۷	
۱۱- متوسط دمای هوا و فاضلاب در تاریخهای مختلف نمونه برداری ۶۳	
۱۲- تابیج اندازه‌گیری BOD در حوضچه نیزار طرح مطالعاتی سنندج ۶۶	
۱۳- تابیج اندازه‌گیری BOD در حوضچه شاهد طرح مطالعاتی سنندج ۶۷	
۱۴- تابیج اندازه‌گیری COD در حوضچه نیزار طرح مطالعاتی سنندج ۶۸	
۱۵- تابیج اندازه‌گیری COD در حوضچه شاهد طرح مطالعاتی سنندج ۶۹	
۱۶- مواد جامد کل در ورودی به نیزار اول و خروجی از نیزار دوم ۷۰	

۱۷- تغییرات ازت کل در ورودی به حوضچه‌های نیزار و خروجی از حوضچه دوم بر حسب دما ۷۱
۱۸- تغییرات فسفات در ورودی به نیزار و خروجی از انتهای نیزار دوم بر حسب دما ۷۲
۱۹- رشد در بیولوژیکی در بستر ۷۳
۲۰- رشد ساقه در بلوك M ۷۴
۲۱- رشد ساقه در بلوك N ۷۵
۲۲- رشد ساقه در بلوك P ۷۶
۲۳- رشد جانبی و نفوذ ریشه در زمانهای مختلف در پنج مرحله نشان داده شده است ۷۷
۲۴- تعداد جوانه‌ها در هر پلاک مربوط به بلوكهای A و B ۷۸
۲۵- تعداد کلیغم در یک میلی لیتر حجم فاصله در سیستم نیزار مطالعاتی سنتدج ۷۹
۲۶- عملکرد نیزار در حذف آلینده‌ها با توجه به دما ۱۰۴
۲۷- نمونه گزارش آزمایشگاه باکتریولوژیکی ۱۱۳
۲۸- فاصله شهرهای استان کردستان با یکدیگر ۱۱۸
۲۹- مختصات جغرافیائی شهرهای استان ۱۱۸
۳۰- اوضاع جوی شهر سنتدج از سال ۶۲ تا ۷۴ ..... ۱۱۹
۳۱- اوضاع جوی شهر سنتدج در سال ۷۴ ..... ۱۱۹
۳۲- نمونه گزارش هواشناسی سنتدج در مقایسه با سایر شهرهای کشور ۱۲۰

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
۱- نحوه جریان در سیستم نیزار بروش جریان سطحی ۱۹	۱۹
۲- تصویر یک واحد نیزار طبیعی بسیار کوچک که فاضلاب پنج واحد مسکونی را در حومه شهر سنتنج بصورت طبیعی تصفیه می‌کند ۱۹	۱۹
۳- تصویر یک مجموعه نیزار طبیعی در کردستان در اقلیم هوای سرد ۲۰	۲۰
۴- نحوه جریان در سیستم نیزار بروش جریان زیرسطحی ۲۰	۲۰
۵- راندمان حذف BOD در واحد مختلف نیزار مصنوعی اجرا شده ۲۷	۲۷
۶- افزایش طرحهای نیزار مصنوعی تا سال ۱۹۹۴ که نشانه‌نده رشد و ترویج این سیستم است ۲۷	۲۷
۷- مقدار TS خروجی در واحدهای مختلف نیزار مصنوعی اجرا شده ۲۸	۲۸
۸- تصویر یک واحد نیزار مصنوعی که پس از یک واحد تصفیه با سیستم دیسکهای دوار جهت تصفیه نهایی به اجرا درآمده است ۲۸	۲۸
۹- پلان پیشنهادی استقرار یک واحد نیزار مصنوعی که در هندستان اجرا گردیده است ۳۹	۳۹
۱۰- منحنی حذف نیتروژن در ساعات مختلف شباه روز در سیستم نیزار مصنوعی در هنگام وقوع سیلاب و افزایش بار هیدرولیکی ۴۳	۴۳
۱۱- منحنی حذف TSS هنگام وقوع سیلاب در سیستم نیزار مصنوعی هنگام وقوع سیلاب ۴۳	۴۳
۱۲- نقشه کشور که موقعیت استان کردستان و شهر سنتنج روی آن نشان داده شده است ۴۵	۴۵
۱۳- نقشه استان کردستان در تقسیم‌بندی شهرهای آن ۴۵	۴۵
۱۴- محل خاکبرداری شده جهت احداث حوضچه‌ها ۵۱	۵۱
۱۵- حوضچه‌های مطالعاتی پس از اتمام عملیات ساختمانی ۵۱	۵۱
۱۶- کانال انتقال فاضلاب به حوضچه‌ها ۵۲	۵۲
۱۷- شماره گذاری نی‌ها جهت بررسی رشد ساقه در نیزار اول بلوک M ۵۲	۵۲
۱۸- پلان کلی از حوضچه‌های نیزار اجرا شده و استقرار بلوکهای آزمایش جهت مطالعات پروژه در سنتنج ۵۵	۵۵